

Príloha 2 - Základné pojmy textových editorov

Blok – riadkový a stĺpcový - je inverzne označená časť textu. Ak je blok vyznačený, všetky zmeny, vykonané editorom, sa týkajú len textu v danom bloku. Za pomoci blokov sú možné operácie ako presúvanie, kopírovanie, mazanie, zmena formátu určitej časti dokumentu. Blok je možné označiť myšou, alebo klávesnicou.

Export / import dokumentov – uloženie textového dokumentu vo formáte zrozumiteľnom pre iný textový editor resp. otvorenie textového dokumentu, vytvoreného iným textovým editorom za pomoci filtra (konverzného programu).

Formát, formátovanie textu – nastavenie parametrov textu (typ, veľkosť, rez, farba písma, zarovnanie, riadkovanie. ..), celková úprava a vzhľad textu.

Hlavička – text, alebo obrázok umiestnený v oblasti horného okraja. Môže byť rovnaký na všetkých stránkach. (Najčastejšie obsahuje logo, názov knihy, názvy kapitol, ...)

Kurzor – označuje momentálnu polohu v dokumente, na obrazovke.

Makro – makroinštrukcia, postupnosť príkazov, ktorá automaticky zabezpečí vykonanie niekoľko činností v textovom editore.

Mäkké a tvrdé ukončenie riadku – editor si podľa veľkosti ľavého a pravého okraja a podľa veľkosti a typu písma určuje počet znakov v riadku. Naplní riadok príslušným počtom znakov (slov) a ukončí ho mäkkým koncom (t. j. slovo, ktoré sa na daný riadok nevmestí, presunie na riadok nasledujúci). Predčasné ukončenie riadku spôsobí kláves Enter, ktorým sa vloží tvrdý koniec riadku. Ten určuje aj koniec odseku.

Mäkké a tvrdé ukončenie strany – editor si podľa dĺžky strany, horného a dolného okraja, nastaveného riadkovania a veľkosti písma znakov v riadkoch určuje počet riadkov na stránke apo naplnení tohto počtu riadkov stránku ukončí mätko (t. j. riadok, ktorý sa na danú stranu nevmestí, presunie na stranu nasledujúcu). Vložením tvrdého konca strany - zlomu strany - je možné stranu predčasne ukončiť.

Medzera a tvrdá medzera – slová v texte sú oddelené medzerou, vloženou klávesom medzerník, avšak šírka medzery je relatívna, závislá od zarovnania textu v odseku. Ak chceme medzi dvoma znakmi konštantný počet medzier, musíme vložiť tvrdú medzeru, ktorú editor chápe ako znak.

Obtekáme – spôsob umiestnenia textu vzhľadom na vložený obrázok, objekt do textu.

Odsadenie – vzdialenosť textu od ľavého resp. pravého okraja strany.

Odsek – časť textu medzi dvoma tvrdými koncami riadkov, resp. medzi začiatkom dokumentu a prvým tvrdým koncom riadku. Nadpis je samostatný odsek.

Osnova – zobrazenie dokumentu, ktoré ho člení na kapitoly, podkapitoly a na ďalšie úrovne textu.

Päta – text, alebo obrázok umiestnený v oblasti dolného okraja. Môže byť rovnaký na všetkých stránkach. (Najčastejšie obsahuje číslo strany., citácie ...)

Písmo - oproti písaciemu stroju editory ponúkajú množstvo typov písma. Tie môžeme rozdeliť podľa istých kategórií:

- **bezpätkové** (bezserifové) písma- písmo bez pätiiek (napr. Arial)
- **pätkové** (serifové) písma - písmo s pätkami (napr. Times New Roman)
- **script** - písané písmo (napr. CorranerciaSscript)
- **lomené a ozdobné písma** (napr. Viking)
- Písmo so šikmým sklonom sa nazýva **kurzíva** (*italica*).

Podľa proporcionality rozlišujeme písmo neproporcionálne (napr. Courier), kde šírka všetkých znakov a medzier je rovnaká (takto píše písací stroj, ale aj niektoré textové editory napr. T602) a písmo proporcionálne (napr. Arial), kde si každý znak zachováva svoju prirodzenú šírku (väčšina typov písma, kníhtlač).

Sady znakov jednotlivých typov písma sú uložené v súboroch, ktoré sa nazývajú **fonty**.

Pracovná plocha editora je pomyslený list papiera spotrebnými pomôckami pre tvorbu textových dokumentov.

Register – obsahuje abecedný zoznam vybraných slov a termínov s odpovedajúcimi číslami stránok dokumentu.

Riadkovanie – hustota riadkov (počet riadkov na stránke). Počet riadkov závisí od veľkosti strany, horného a dolného okraja a veľkosti písma v riadkoch.

Riadok – je horizontálna postupnosť znakov, ukončená tvrdým, alebo mäkkým koncom riadku.

Sekcia – časť dokumentu, ktorá môže mať iný vzhľad stránky, ako ostatné časti dokumentu

Štýl – je preddefinovaný formát pre odsek resp. znak.

Zarovnanie – spôsob umiestnenia textu v odseku a to tak, aby riadky začínali v rovnakej vzdialenosti od ľavého okraja (zarovnanie vľavo), alebo končili v rovnakej vzdialenosti od pravého okraja (zarovnanie vpravo), alebo začínali v rovnakej vzdialenosti od ľavého okraja a končili v rovnakej vzdialenosti od pravého okraja (zarovnanie do bloku), alebo sú riadky symetrické podľa stredu (centrovanie - zarovnanie na stred).

Vdova – jeden riadok odseku, ktorý zostane dole na stránke, zatiaľ čo zvyšok odseku je na ďalšej strane.

Sirota – jeden riadok odseku pretečie na nasledujúcu stranu, zatiaľ čo zvyšok odseku zostane na predchádzajúcej strane.